68 AKSARAY VİZYON PLANI

'DÖNEREK AKAN SUYUN KENTİ'

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

KENTSEL ViZYON
PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile
- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81 KENT ViZYON

www.kentselvizyon.org

“Aksaray Vizyon Planı” Kentsel Strateji tarafından geliştirilen kapsam ve içerik çerçevesinde, A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp ‘ın Stüdyo 33’te verdiği eğitimler sonucunda, Tayfur Gürel tarafından hazırlanmıştır.

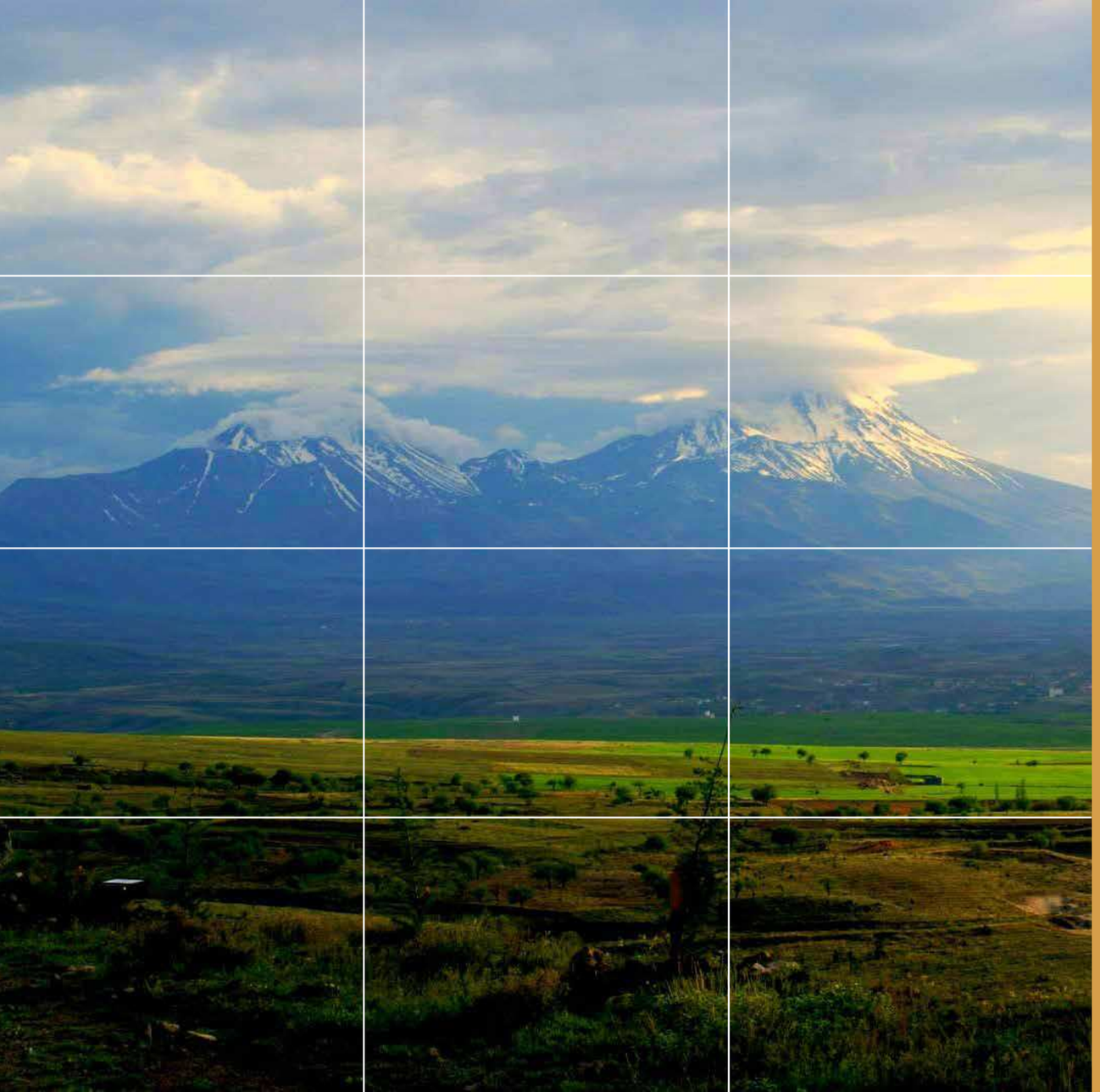

01 ANALİTİK BAKIŞ 07
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

02 STRATEJİK BAKIŞ 15
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

03 VİZYON 20
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vİzyon

04 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ 23
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

05 AKSARAY'IN GELECEĞİ İÇİN 34
7 TEMEL İLKE

"İş bu katalogda kullanılan materyaller, sosyal sorumluluk projesi kapsamında kullanılmıştır. Ticari amaçla kullanılamaz."

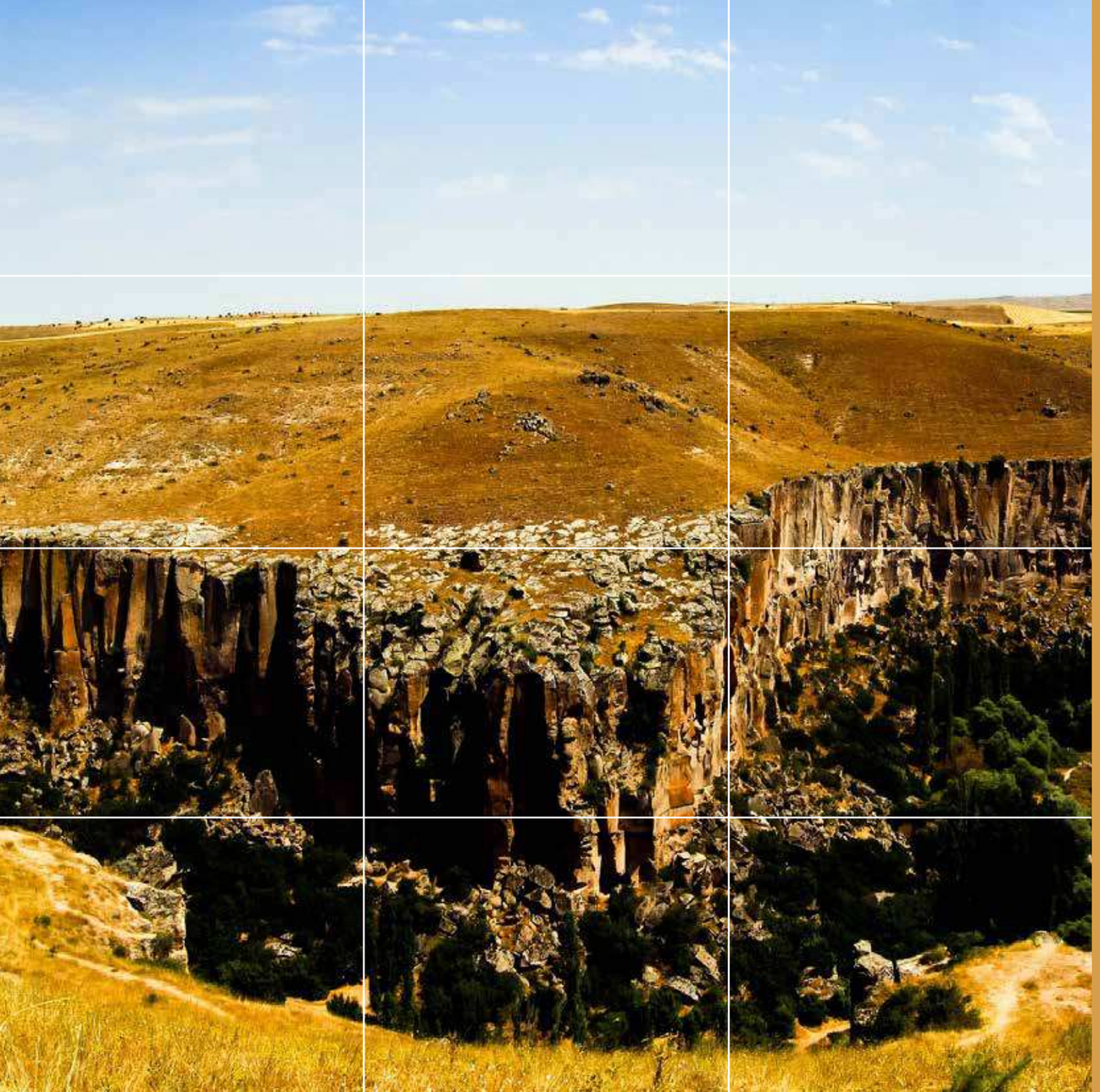

BÖLÜM 01

ANALİTİK BAKIŞ

Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
382.806 kişi

Ekonomik Değerler:
- Tarım
- Hayvancılık
- Sanayi (otomotiv, metal, tekstil, süt ve süt ürünleri)
- Turizm (inanç, kültür, doğa, termal)
- Halı ve kilim dokumacılığı

Doğal Değerler:
- Ihlara Vadisi, Manastır Vadisi
- Narlıgöl Ilısu Termal
- Ziga Kaplıcaları
- Krater Gölü (Acıgöl)
- Uluırmak
- Hasandağı, Ekecik Dağı

Tarihsel İzler:
- M.Ö. 7000'li yıllara dayanan tarihi geçmiş
- Tarihi İpek Yolu güzergâhı
- Ihlara Vadisi (Peristrama) : 4. yüzyıldan itibaren önemli bir manastır merkezi
- Asurlular(Anadolu'da ilk defa yazının kullanılması)
- Medeniyetler: Hititler, Persler, Helenistik Dönem, Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu, Selçuklu ve Osmanlı Devleti
- Yeraltı Şehirleri: Kuluk Alinin Evi, Gözyaşı, Saraltı, Ozancık)
- Acemhöyük
- Antik Nora Şehri
- Hanlar, Kervansaraylar, Camiler, Türbeler, Kiliseler, Medreseler, Köprüler

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 62
EKONOMİ 58
YAŞAM KALİTESİ 48
ÇEVRE 65
SOSYAL 59

Kaynak: Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, Boğaziçi Üniversitesi, 2011.

Eğitim:
Aksaray Üniversitesi
(13.000 öğrenci)

Sosyal Altyapı:
- 1 Müze
- 1 Üniversite
- 7 Sinema (salon)
- 7 Kütüphane
- 155 Sit Alanı
- 467 Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları

10 TEMEL SORUN

1 Su kaynaklarının kısıtlılığı
2 Eksik altyapı (demiryolu, havaalanı)
3 Yenilikçilik ve işbirliği eksikliği
4 Üretim altyapısının yetersizliği
5 Turizmde konaklama sürelerinin kısalığı
6 Yetersiz sosyal imkânlar
7 Kadınlarda düşük işgücü katılımı
8 Göç (plansız büyüme)
9 Su havzalarının karşı karşıya kaldığı tehditler
10 Eğitimli insan kapasitesinin kentte kalmaması

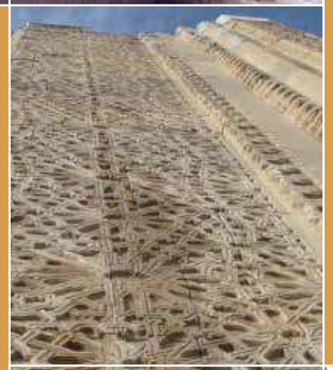

10 TEMEL FIRSAT

Bölgeler ve iller arası geçiş yolları üzerindeki konum 1
Tarımsal üretim ve sanayi potansiyeli 2
Tüflü arazi yapısı 3
Süt ve süt ürünleri üretim hacmi 4
Termal turizm 5
Ihlara Vadisi (Peristrema) ve Melendiz Çayı: Doğal ve tarihi değer 6
Hasandağı ve Nora Antik Kenti 7
Aksaray Üniversitesi 8
Tuz Gölü 9
Konya Ovası 10

BEK ANALİZİ

Kaynak: Kentsel Strateji

Birikim
Felsefe ve dinlerin buluşma noktası,
Uygarlıklar beşiği
Kaya oymacılığı, mağaralar
Kültürel değerler

Bereket
Tüflü arazi
Jeotermal kaynaklar
Madenler, yer altı kaynakları
Jeolojik yapı

Beceri
El sanatları
Kavak üretimi
Halıcılık

Bakış
Kavşak noktası
Medeniyetlerin kesişimi

Büyüme
Turizm
Üniversite
Ticaret

Beklenti
Altyapı geliştirme
Büyük ve planlı bir şehir
Trafik ve ulaşım
Kültürel değerlerin korunması
Şehrin tanıtımı

Ekoloji
Akarsular
Dağlar
Vadiler
Doğal termal kaynakları
Tuz Gölü

Ekonomi
Tarım ve hayvancılık
Turizm
Sanayi
Madencilik

Eşitlik
İnanç hoşgörüsü
Farklı etnik gruplar
Fırsat eşitliği

Etkinleştirme
Planlama
Üniversite
Alt merkez
Yaratıcı kapasite

Edinim
Denge
Yaşam kalitesi
Yatırım

Entegrasyon
Kır/Kent
Tarım/Sanayi/Üniversite
Havza yönetimi
Su kaynakları

Koruma
Tuz Gölü
Ihlara Vadisi
Kırsal alan
El sanatları
Kentsel kimlik

Kapasite
Nitelikli iş gücü
Verimli tarım alanları
Sanayi
Yer altı kaynakları
Tarihi miras

Kalkınma
Turizm (doğa, inanç, termal, kültür)
Teknik ve sosyal alt yapı
Sosyal sermaye
Verimlilik

Kimlik
Hasan Dağı
Görkemli Ihlara Vadisi
Aksaray Evleri

Katılım
Ortak bilinç
Ortak karar mekanizması
Aktif rol alma

Kurgu
Çevre merkezcilik
Derişik kent
Üretim

BÖLÜM 02

STRATEJİK BAKIŞ

Bölgesel İşbirliği

Kent Kurgusu

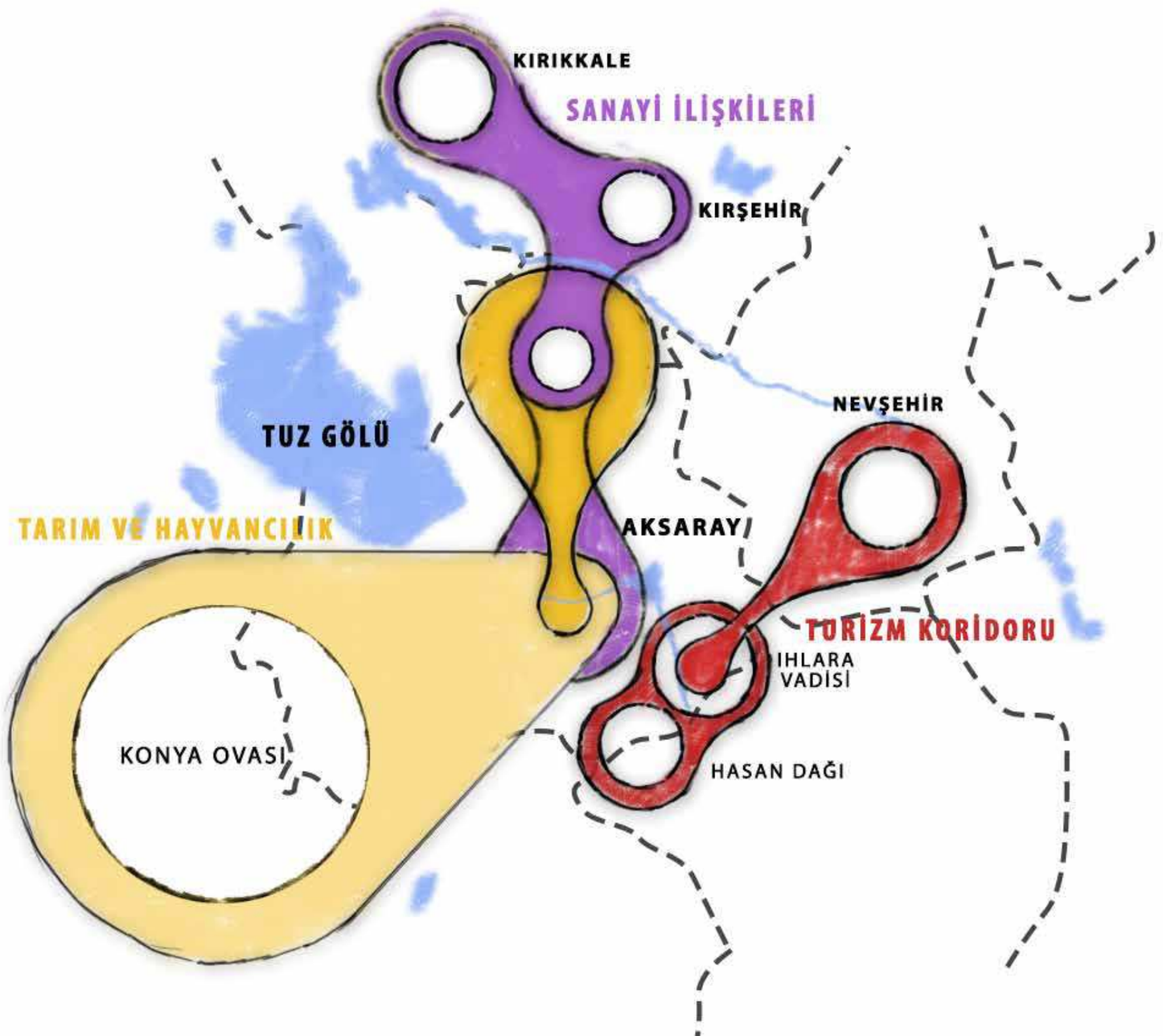

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

AKSARAY, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Kırıkkale, Kırşehir, Nevşehir ve Niğde'nin de içinde bulunduğu bölgelemenin dışında Aksaray, Çukurova-Ankara hattı arasında ve Konya Ovası'nın parçası konumundadır. Coğrafi konumunun yanında tarım kültürü yüksek olan Aksaray, tarımda teknolojinin kullanımının artırılması hedeflenerek hâlihazırda yüksek olan tarım istihdamını daha verimli kullanmalıdır.

Kırıkkale ile birlikte bölgenin sanayi koridorunun parçası konumunda olan Aksaray'da, üretim hacmi geliştirilerek sanayide istihdamın artırılması hedeflenmelidir. Hayvancılık, tarım dışında ekonominin en önemli parçasıdır. Süt ve süt ürünlerinde bölgenin lideri olma özelliği de üretimdeki çeşitliliği göstermektedir. Bu özellikleri ile bölge coğrafyasını aşması hedeflenmelidir.

Uğrak noktası olmaktan çıkıp, turizm merkezi haline gelen Kapadokya bölgesinin en değerli parçası olan Ihlara Vadisi, kültürel ve tarihi değerleri ile Aksaray'ın turizm vizyonunun temel noktasıdır. Bu noktada, ulaşım ağının karayolunun ötesine geçmesi gerekmektedir. Nevşehir'de bulunan havaalanı ulaşımının olanaklarının artırılmasıyla beraber demiryolu ağı ile de desteklenmelidir.

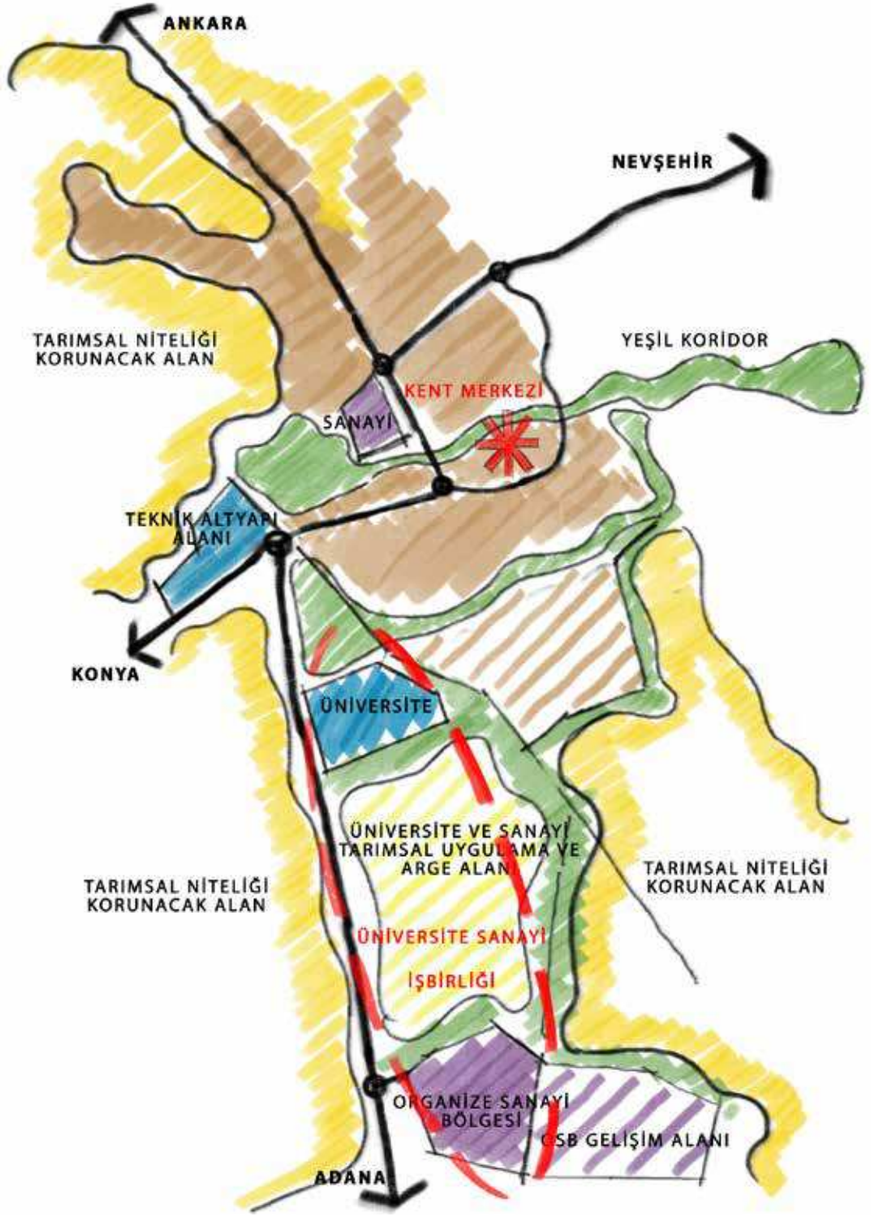

KENT KURGUSU

YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

Kent kurgusu, bölgesel ve bölgelerarası politika ve stratejileri gözeten ve kentin alt ölçek özellikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda olmalıdır. Kent ve kır dengesi kentin üretim potansiyelleri gözetilerek kurulmalıdır. Örgütlü bir kırsal üretimin öne çıkarılması gereken yeni modelde kentsel derişiklik tarım alanlarının korunması açısından önemlidir. Bu bağlamda başlıca öncelikler;

- Kent-kır dengesinin sağlanması
- Sanayinin üretim ve ulaşım ağları ile entegrasyonu
- Kırsal yaşamın ve üretimin örgütlenmesi
- Tarihi ve doğal değerlerin korunması
- Kentsel ve bölgesel ulaşım ağının zenginleştirilmesi
- Üretim ve turizm koridorları üzerlerinde alt merkezler oluşturulması ve kent ile bütünleşme sağlanması

BÖLÜM 03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON
ÜRETİM KANALI

KENTSEL VİZYON
DERİŞİK KENT

BÖLÜM 04

VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ

Vizyon Çerçevesi

Eylem Çerçevesi

3 X 3

VİZYON ÇERÇEVESİ

1 FARKLILIK

1. **Bölgesel Konum:** Tuz Gölünden Çukurova'ya
2. **Üretim:** Topraktan Gelen Değer
3. **Birikim:** Volkandan Gelen Miras

2 TEMA

1. **Tarih:** Vadiden Ovaya
2. **Denge:** Kır- Kent Dengesi
3. **Tümleyen :** Üretimden Dağıtıma

3 STRATEJİ

1. **Kalkınma:** Yaratıcı Kapasite
2. **Dönüşüm:** Derişik Kent Kurgusu
3. **Bütünleşme:** Sektörler Arası Etkileşim

AKSARAY'IN GELECEĞİ

EYLEM ÇERÇEVESİ

1 SEKTÖR

1. **Turizm:** Kültür, Doğa ve Sağlık Turizmi
2. **Tarım ve Hayvancılık:** Kaynakların Verimli Kullanımı
3. **Sanayi:** Üretimde İhtisaslaşma

2 PROGRAM

1. **Kentsel Dirençlilik:** Yaşamın Sürekliliği
2. **Ekonomi:** Üretime Dayalı Model
3. **Yaşam :** Yaşanabilirlik Ölçütleri

3 PROJE

1. **Koridor:** Odak; Kent Merkezi
2. **Koruma :** Doğal ve Tarihi Değerler
3. **Kentsel Tasarım:** Doğa İnsan Toplum

3 FARKLILIK

1 Bölgesel Konum

Tuz Gölü'nden Çukurova'ya

Aksaray, coğrafi konum itibariyle doğu-batı ve kuzey- güney ülke içi ana ulaşım yolları üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca, Avrupa ile İran, Ortadoğu ve Kafkas ülkelerinin ticaret ana ulaşım arterini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, Çukurova ile Ankara ve İstanbul bağlantısını da oluşturması nedeniyle lojistik açıdan önemli bir potansiyele sahiptir. Kuzey batıda Türkiye'nin tuz ihtiyacının büyük bir çoğunluğunu karşılayan Tuz Gölü sınırında bulunmaktadır. Ayrıca, Konya Ovası'nın parçası olan Aksaray Ovası da Aksaray'ın coğrafi konumu bakımından en önemli özelliğidir.

2 Üretim

Topraktan Gelen Değer

Aksaray'ın ekonomisinin büyük bir kısmı tarıma dayanmaktadır. Bölgede genel olarak buğday, arpa, patates, üzüm ve elma yetiştirilmektedir. Yağlık ayçiçeği, mısır ve yem bitkileri de yetiştirilen ürünler arasındadır. Tuz Gölü alt havzasında şeker pancarı üretimi sanayi hammaddesi olarak yapılmaktadır. Aksaray'da hayvancılık bitkisel üretimle birlikte yapılmaktadır. İhtisaslaşma düzeyi düşük olsa da geleneksel üretim yapısı ile yapılan hayvancılık kentin önemli gelir kaynağıdır. Bölgenin tarımsal üretim potansiyeli göz önüne alınarak verimli sulama projelerine ağırlık verilmelidir. Bu sayede, kentin geçmişten günümüze süregelen tarımsal birikimine gereken değer verilebilir.

3 Birikim

Volkandan Gelen Miras

Aksaray sınırları içerisinde yer alan Hasan Dağı, tektonik hareketler sonucu volkan püskürmesiyle geniş bir alanın volkanik tabaka ile kaplanmasını sağlamıştır. Yer yer 100-120 metre derinliğe ulaşan Ihlara Vadisi ve vadi oluşumunu sağlayan Melendiz Çayı çevresi tarih boyunca önemli olmuştur. Vadi doğal yapısı ve korunaklı konumuyla 4. yüzyıldan itibaren Hristiyanlık ve din adamları için önemli bir merkez olmuştur. Vadi yamaçlarında oluşan tüfler oyularak yapılan kilise ve manastırlar sahnelediği freskler ile yerli ve yabancı turist için çekim noktası olmaktadır. Ayrıca vadi, doğa ve kültür rotası olarak da tercih edilmektedir.

3 TEMA

1 Tarih

Vadiden Ovaya

Ülkemizin en çok turist çeken yerlerinden biri olan Kapadokya yöresinin bir parçası olan Aksaray tarihe tanıklık etmiş bir kenttir. Bünyesinde barındırdığı Ihlara Vadisi uzun yıllar Hristiyanlığın merkezlerinden birisi olmuştur. Melendiz Çayı güney doğudan Ihlara Vadisi'ni baştan başa kat edip Aksaray Ovası'ndan Tuz Gölü'ne kadar ulaşır. Ihlara Vadisi boyunca freskleriyle göz dolduran birçok kilise mevcuttur. Tüm bu tarihi değerler Aksaray'ın turizm kazanımlarını artırmaktadır. Fakat, var olan değerler kente hak ettiği kazanımı sağlayacak boyutta değildir. Bu tema bağlamında, koruma kullanma dengesi gözetilerek ve tanıtımı yapılarak bölgenin kazanımları artırılmalıdır.

2 Denge

Kır- Kent Dengesi

Aksaray'ın ekonomisi çoğunlukla tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Verimli ve geniş tarım arazileri, çayır ve meralar il sınırlarının büyük bir kısmını kaplamaktadır. Çevre illere göre de görece fazla bir nüfus büyüklüğüne sahiptir. Bu durum, kentin tarihsel gelişim sürecinde önemli bir yere sahiptir. Günümüzün kentsel kalkınma politikaları kentlerin sınırlarını hızla değiştirmektedir. Sonuçta, kentsel ve kırsal farklılıklar sosyo-ekonomik yönden giderek artmaktadır. Bu nedenle, kent ve kır arasındaki denge sağlanmalı, kırsal alanların verimliliği artırılıp kentsel alanlara terk edilmesinin önüne geçilmelidir.

3 Tümleyen

Üretimden Dağıtıma

Üretim ağları üretim ve dağıtım olarak birbirini tamamlayan süreçlerdir. Üretim ayağı kadar kentin servis ağı ve hedef kitlesi de oldukça önemlidir. Tarımın yanında özellikle hayvancılıkta, süt ve süt ürünlerinde tüm Türkiye'ye hizmet veren Aksaray, servis ağlarını da güçlendirmelidir. Aksaray'ın stratejik konum bakımından merkezi konumda yer alması da bu durumu kolaylaştıracak niteliktedir. Karayollarının yanı sıra özellikle lojistik anlamda daha başarılı sonuçlar veren demiryolunun da kente bağlantısı sağlanmalıdır. Kentte ayrıca sanayide de bölge sınırlarının dışına çıkabilecek seviyede üretim yapılmaktadır. Özellikle otomotiv yan sanayi ürünleri bu bağlamda güçlü bir ulaşım ağına ihtiyaç duymaktadır.

3 STRATEJİ

1 Kalkınma

Yaratıcı Kapasite

Kalkınmada kentin potansiyelinin tespiti en önemli konulardan biridir. Aksaray üretimden eğitime, sanayiden turizme zengin bir menüye sahiptir. Yaratıcı kapasite bir bölgenin bilgi birikimini yeniliklerin ürünü olarak yeniden yaratabilmesi noktasında kalkınmanın yapı taşı olabilir. Yaratıcı kapasite kavramının beş bileşeni bulunmaktadır. Bilgi, yenilikçilik, girişimcilik, yaratıcılık ve ağ bu bileşenlerdir. Gelişmenin aracı olarak bilginin yeniden üretilmesi ve bu süreçte yenilikçi, girişimci ve yaratıcı vizyon izlenmesi ve ekonomide başarının anahtarı olan güçlü bir bilgi ağı kurulması şarttır.

2 Dönüşüm

Derişik Kent Kurgusu

Ekonominin büyük çoğunluğunu tarım ve hayvancılıktan sağlayan kentlerde verimli arazilerin her parçası çok önemlidir ve bunun bilincinde olunulmalıdır. Aksaray il merkezi, bu nedenle dönüşümde derişik bir kent kurgusunu gözetmelidir. Kentsel parçaların bütünleşik biçimde tasarımı yapılmalı, üst biçimde kentin derişik yapısı korunmalı ve geliştirilmelidir.

3 Bütünleşme

Sektörler Arası Etkileşim

Aksaray'da çalışanların sektörel olarak dağılımına bakıldığında çeşitliliğin hakim olduğu görülmektedir. Bu durum ihtisaslaşmanın zorluğunu doğurmaktadır. Çünkü etkileşimin azalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, sektörler arasındaki etkileşimi ve bütünleşmeyi artırmak önemlidir. Özellikle kent kurgusunda birbiri ile ilişkili sektörlerde etkileşim gözetilmelidir. Ortak çalışmaların yürütülmesi ve bütünleşmenin sağlanması gerekmektedir.

3 SEKTÖR

1 Turizm

Kültür, Doğa ve Sağlık Turizmi

Aksaray; Kırşehir, Nevşehir ve Kayseri illeri ile birlikte "Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi"nin parçasıdır. Kapadokya'nın tarihsel sınırları içinde kalan Ihlara Vadisi ve Güzelyurt, Aksaray il sınırları içinde kalmakta ve yalnız günübirlik turizme hitap etmektedir. Bu merkezlerin ve diğer illerdeki turizm merkezlerinin, çeşitlendirme yoluyla varış noktası haline getirilmesi hedeflenmelidir. Kapadokya Bölgesi'nde turizm çeşitlenmesi için mevcut potansiyellerin çok ve çeşitli olması bölgede yer alan termal merkezler için avantajdır. Narlıgöl Ilısu Termal Merkezi ve Ziga Kaplıcaları bunlardan en önemlileridir. Burada termal turizm, sağlık turizmiyle birleştirilerek iç turizmde bir hedef yaratılabilir. Bunun için gereken, fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezleri gibi sağlık kuruluşlarının bölgede kurularak termal tedavi için bölgeye yönlendirme yapılmasıdır.

2 Tarım ve Hayvancılık

Kaynakların Verimli Kullanımı

Bölgenin Konya Ovası'nın bir parçası olması ve Tuz Gölü güney havzasını da bünyesinde barındırması, tarımsal üretim ve hayvancılık açısından geniş bir yelpaze sunmaktadır. Aksaray'da hayvancılık, diğer çevre illerde olduğu gibi bitkisel üretimle birlikte yapılmakta, hayvansal üretimde ihtisaslaşmış işletmelerin büyüklüğü sektörün % 25'ine karşılık gelmektedir. Aksaray, çevre iller arasında büyükbaş hayvan varlığı bakımından önemli bir yer işgal etmektedir. Öte yandan bulunduğu bölgenin iklim koşulları itibariyle şimdi ve gelecekte su kaynakları bakımından sıkıntı yaşamaktadır ve yaşayacaktır. Bu nedenle, suyun verimli şekilde kullanımı sağlanmalı ve bilinç artırılmalıdır.

3 Sanayi

Üretimde İhtisaslaşma

Aksaray sahip olduğu ulaşım imkânları ve alt yapısı sayesinde doğrudan yatırımcılar için dikkat çekici bir noktadadır. Mercedes Benz firması üretim kapasitesi ve istihdam olanakları ile ildeki en büyük yatırımlardan biridir. Bu, potansiyel ihtisaslaşma konusunda önemli bir fırsattır. Otomotiv ve yan sanayi alanında faaliyet gösteren firma sayısı giderek artmaktadır. Aksaray'da otomotiv sektöründen sonra, gıda sektörü giderek önem kazanmakta özellikle süt ve süt ürünleri ile et ürünlerine dayalı sanayi öne çıkmaktadır. Sanayide kalkınmanın sürmesi için kamu ve özel sektör yatırımları teşvik edilmelidir. Ayrıca, sanayi üniversite işbirliğine önem verilmeli, Ar-Ge çalışmaları desteklenmelidir.

3 PROGRAM

1 Kentsel Dirençlilik

Yaşamın Sürekliliği

İnsan yaşamının sürekliliği, ekosistemin sunduğu işlevlerin sürdürülebilirliğine bağlıdır. Aksaray gelişmekte olan bir ildir. Bu süreçte ekosistem doğal, teknolojik ve insan kaynaklı pek çok tehlikeyle karşı karşıya kalmaktadır. Kentlerin kırsal yerleşimlere karşı çekici kılan özellikleri kentleri ve ekonomik yapıyı daha hassas hale getirmektedir. Bu nedenle, kentlerin dayanıklılığı ve bu duruma tepkileri kontrol altına alınmalıdır. Kentler çeşitli risklerle karşı karşıya kaldıklarında kendi faaliyetlerini sürdürmek için çaba sarf ederler. Ekosistemin bu durum karşısında gördüğü zarar artmaktadır. Bu durumlarda yaşamın sürekliliğini sağlamak için sosyo-ekolojik yaklaşımlar gözetilmelidir.

2 Ekonomi

Üretime Dayalı Model

Aksaray'ın ekonomisi emek yoğun bir süreç olan üretime dayalıdır. Tarım-hayvancılık, tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi konusunda bölgesinde öncü sayılabilecek bir potansiyele sahiptir. Ancak, bünyesinde bulundurduğu kalifiye genç nüfusa istihdam sağlama noktasında kent yeterli olamamaktadır. Ayrıca, kadınların işgücüne katılımı da yeterli değildir. Çalışma koşulları iyileştirildiği, yeterli teşviklerin ve eğitimin sürece dahil edildiği bir sistemin katkısı kente bir hayli fazla olacaktır. Böylece sürdürülebilir bir ekonominin kapıları aralanmış olacaktır.

3 Yaşam

Yaşanabilirlik Ölçütleri

Kentsel çevre ve kent yaşamını oluşturan tüm unsurlar yaşam kalitesini etkilemektedir. Altyapıdan güvenliğe; insan haklarından yönetime; sağlık ve eğitimden sosyal ihtiyaçlara birçok konuyu içermektedir. İnsan odaklı ve oldukça kapsamlı olan bu ölçütler her kentte olduğu gibi Aksaray'da tanımlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

3 PROJE

1 Koridor

Odak; Kent Merkezi

Kentte, kuzey- güney ve doğu-batı doğrultusunda iki farklı koridor öne çıkmaktadır. Bunlardan doğu- batı doğrultusunda olan doğuda Nevşehir'den batıya uzanan tarihi koridorun Aksaray ayağını oluşturacaktır. Kuzey-güney doğrultusunda ise güneyde Çukurova'dan başlayan İstanbul ve Ankara gibi metropolitan kentlere ulaşan bir aks olarak geliştirilecektir. Bu doğrultuda, Tuz Gölü Havzası'ndan Konya Ovası'na uzanan üretim ağının güçlendirileceği bir yaklaşım sergilenmelidir. Böylece, bu koridorların kesiştiği noktada Aksaray il merkezi servis ve lojistik açıdan önem kazanacaktır. Aksaray Üniversitesi ve gene kent merkezinde yer alan OSB ve KSS'ler bu ağın güçlendirilmesinde önemli rol oynayacaklardır.

2 Koruma

Doğal ve Tarihi Değerler

Neolitik devirlerden günümüze kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan bölge, kültürel miras açısından oldukça zengindir. Doğal ve tarihi birçok değerin korunması günümüzün en önemli başlıklarından biridir. Koruma kavramı günümüzdeki kapsamına erişene kadar birçok tarihsel süreçten geçmiştir. Günümüzde 'kültür varlığı' kavramı tarihsel sınırlamalar olmaksızın yapı malzemeleri ve kalıntıları, açık alanlar, arkeolojik ve tarihi alanlar, kentsel ve kırsal alanlar gibi farklı ölçek ve niteliklerdeki varlıkları kapsayacak; somut ve somut olmayan bütün bileşenleri kapsayacak şekilde ele alınmalıdır.

3 Kentsel Tasarım

Doğa İnsan Toplum

Toplumsal yaşamın başlıca mekanı olan kentlerde ve kentsel çevrelerde önemli değişimler yaşanmaktadır. Değişim ve gelişim süreci içerisinde olan Aksaray'da doğa-insan-toplum ilişkilerini odak alan sağlıklı mekânsal yapının kurulması şarttır. Bu bağlamda, kentsel düzende bütünlük ve uyum sağlamak kentsel tasarım ile mümkündür. Kentsel tasarımı sadece küçük kentsel alanların görsel ve estetik değerlerini gözeten bir disiplin dalı olarak algılamak yanlış olacaktır. Bu nedenle, daha üst ölçek kurgularla ilgili çalışmalarda planlama disiplini ile birlikte düşünülmesi ve kente iki ve üç boyutlu düzlemde değer katması sağlanmalıdır.

BÖLÜM 05

AKSARAY'IN GELECEĞİ İÇİN 7 TEMEL İLKE

AKSARAY'IN GELECEĞİ İÇİN 7 TEMEL İLKE

ANADOLU: Doğu-Batı, Kuzey-Güney Kavşak Noktası

KİMLİK: Dönerek Akan Suyun Halkı

SANAYİ: Sürdürülebilir Kalkınma

ALGI: Kentsel Mekan

ROTA: İpek Yolu

ALTYAPI: Ulaşım Ağı

YAŞAM KALITESI: Kalkınma ve Sosyal Bütünleşme

ANADOLU: Doğu-Batı, Kuzey-Güney Kavşak Noktası

Aksaray, Kuzey ve Güney Anadolu Dağları'nın birbirinden uzaklaştığı İç Anadolu bölümünün Orta Kızılırmak kesimine girer. Doğu—batı, güney—kuzey ana bağlantı yollarının kavşak noktasında, E—90 karayolu üzerindedir. Doğuda Nevşehir, güneydoğuda Niğde, batıda Konya ve kuzeyde Ankara ile kuzeydoğuda Kırşehir ile çevrilidir. Aksaray sahip olduğu ulaşım imkânları ve alt yapısı sayesinde doğrudan yatırımcılar için cazibe merkezidir.

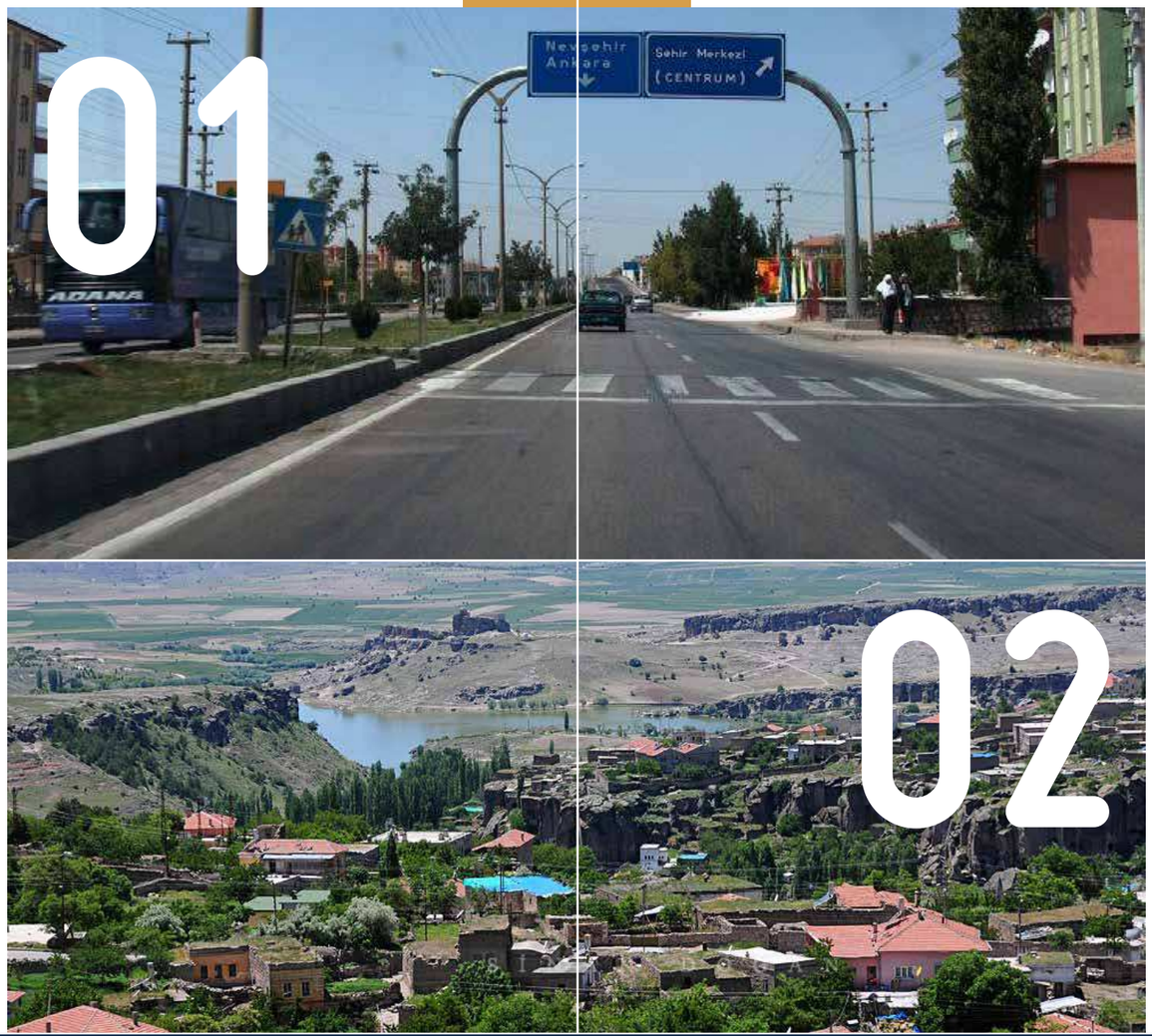

KİMLİK: Dönerek Akan Suyun Halkı

İç Anadolu'nun geniş düzlüklerine rağmen Hasan Dağı ve Akarsular kentin kimliğinin en önemli parçalarıdır. Hanlar, Ulucami, Ihlara ve Manastır Vadisi, Acem Höyük ve Belisırma Köyü kentin tarihi ve kültürel mirasının parçalarıdır. Kentsel algılamanın sağlanması için kent kimliğinin korunması ve güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, kent kimliğini oluşturan bu ögeler iyi korunmalı ve gelecek kuşaklara aktarılmalıdır.

SANAYİ:
Sürdürülebilir Kalkınma

Aksaray'da otomotiv sektörü sanayinin başat sektörüdür. Ayrıca, bölgede sanayiye ham madde olabilecek tarımsal üretim sistemlerinin olması tarıma dayalı sanayinin de gelişmesine olanak sağlamıştır. Bu büyük oranda kendini gıda sanayi olarak göstermektedir. Bölgede yapılan üretimin büyük bir kısmı yurtiçi tüketime yöneliktir. Bölgede Ar-Ge çalışmalarının yetersiz oluşu işletmelerin geleneksel üretim sistemleri içinde kalmasına ve dolayısıyla kendini yenileyen işletmeler karşısında giderek rekabet edebilirliklerini yitirmelerine neden olmaktadır. Sanayide kalkınmanın sürdürülebilir biçimde sağlanması için Ar-Ge çalışmalarına önem verilmelidir. Ayrıca, üniversite ile sanayi işbirliği sağlanmalıdır.

ALGI:
Kentsel Mekan

Yaşanılan kentin, mahallenin, sokağın herkes için farklı bir duruş ve kabulleniş biçimi vardır. Kentin gelişme yönünün belirlenmesinde bu algının göz önünde bulundurulması önemlidir. Kentin belirli parçaları üzerinde yapılacak çalışmalar ile bu bilgiye ulaşmak insan odaklı bir çalışmanın ürünü olacaktır. Fakat, kent algısında kentlinin doğru bilgilendirilmesi ve algının olumlu kullanılması önemlidir. Kültürel miras açısından zengin bir kent olan Aksaray'ın kendini yeniden üretim sürecinde mekan algısının oluşması süreci kentin olumlu yöne evrilmesine sebep olacaktır.

ROTA:
Kültür ve Doğa Turizmi

Kuzeyde Tuz Gölü'nden güneyde Ihlara Vadisi'ne ve Hasan Dağı'na görsel ve kültürel zenginliklerle bezenmiş bir kent. Tarihteki ilk manzara resmi olduğu düşünülen Çatalhöyük'de bulunan duvar resimlerine ilham olmuş Hasan Dağı. Zirvesinden Erciyes Dağı, Tuz Gölü ve Aladağlar'ın net bir şekilde görülebildiği muhteşem bir manzara. Yaklaşık 14 km olan Ihlara Vadisini kat etmek bölgede bahar aylarında yapılabilecek en iyi aktivitelerden biridir. Bu rotalar yerli yabancı geniş yaş aralığında birçok turist için çekici tarihi ve kültürel birer mirastır.

ALTYAPI:
Ulaşım Ağı

Merkezi konumu ve üretim altyapısı kentin önemli bir ulaşım ağıyla donatılmasını zorunlu kılmaktadır. Ana bağlantı yollarının üzerinde bulunmasına rağmen demiryolu ağı bulunmamaktadır. Ulaşım altyapısının çeşitlendirilmesi zorunludur. Kentin potansiyelinin en iyi şekilde değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır. Bölgedeki bulunan en yakın havaalanı ise 75 km uzaklıktaki Nevşehir Kapadokya Havaalanı'dır. Kentin havaalanına ihtiyacı olmamakla beraber Nevşehir Havaalanı ile ilişkisi sağlanmalıdır.

YAŞAM KALİTESİ:
Sosyal Bütünleşme

Yaşam kalitesi bireylerin yaşantısını oluşturan mevcut koşullar ve kaynaklar ile bireylerin bu koşullara yönelik beklenti ve değerlendirmelerinin karşılıklı etkileşimi sonucu belirlenmelidir. Kentin yaşam kalitesi sosyal bütünleşme ile doğru orantılıdır. Bu bütünleşmenin mekansallaşmasının sağlanması gerekmektedir. Kamusal yeşil ve açık alanlar sosyal ilişkilerin geliştirilmesinde önemli birer rol oynamaktadır. Aksaray'ın derişik yapısı, kamusal alanların ulaşılabilir olması, kentsel açık alanların bulunması yaşam kalitesini artırmaktadır. Kentin omurgasının güçlendirilmesi ve gelişme yönünün belirlenmesi yaşam kalitesini artırıcı etkenlerden olacaktır.

www.kentselvizyon.org